

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2014. gada 3. aprīlī *

Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Regula (EK) Nr. 44/2001 — 22. panta 1. punkts —
Izņēmuma jurisdikcija — Strīdi par lietu tiesībām saistībā ar nekustamo īpašumu —
Pirmpirkuma tiesību raksturs — 27. panta 1. punkts — Lis pendens — Prasību starp tām pašām pusēm
un par vienu un to pašu pamatu un priekšmetu jēdziens — Saikne starp 22. panta 1. punktu un
27. panta 1. punktu — 28. panta 1. punkts — Saistība — Tiesvedības apturēšanas vērtējuma kritēriji

Lieta C-438/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberlandesgericht München* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 16. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 2. oktobrī, tiesvedībā

Irmengard Weber

pret

Mechthilde Weber.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],
A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*], K. Toadere [*C. Toader*] (referente) un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 9. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Irmengard Weber* vārdā — *A. Seitz, Rechtsanwalt*,

— *Mechthilde Weber* vārdā — *A. Kloyer, Rechtsanwalt, F. Calmetta, avvocato*, un *H. Prütting*,

— Vācijas valdības vārdā — *T. Henze* un *J. Kemper*, pārstāvji,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — *J. Beeko*, pārstāve, kurai palīdz *M. Gray, barrister*,

— Šveices valdības vārdā — *D. Klingele*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – vācu.

— Eiropas Komisijas vārdā – *W. Bogensberger* un *M. Wilderspin*, pārstāvji,
noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2014. gada 30. janvāra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) 22. panta 1. punkta un 27. un 28. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Irmengard Weber* (turpmāk tekstā – “*I. Weber*”) un viņas māsu *Mechthilde Weber* (turpmāk tekstā – “*M. Weber*”), kurā ir lūgts piespriest pēdējai minētajai sniegt piekrišanu *I. Weber* kā īpašnieces reģistrācijai zemesgrāmatā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Regulas Nr. 44/2001 preambulas 2. apsvērumā ir paredzēts:

“Dažas atšķirības starp valstu noteikumiem, kas reglamentē jurisdikciju un spriedumu atzīšanu, kavē pareizu iekšējā tirgus darbību. Būtiski ir noteikumi, lai vienādotu jurisdikcijas kolīziju normas civillietās un komerclietās un lai vienkāršotu formalitātes spriedumu ātrai un vienkāršai atzīšanai un izpildei dalībvalstīs, kurām ir saistoša šī regula [dalībvalstīs, kurām ir saistoša šī regula, pieņemto nolēmumu ātrai un vienkāršai atzīšanai un izpildei].”

- 4 Šīs regulas preambulas 15. apsvērumā ir formulēts šādi:

“Tiesvedības saskaņotas norises interesēs ir jāsamazina paralēlas tiesvedības iespēja un jānodrošina, ka divās dalībvalstīs nepieņem nesavienojamus spriedumus [nolēmumus]. Ir jāparedz skaidrs un iedarbīgs mehānisms, lai izšķirtu *lis pendens* lietas [gadījumus] un saistītas darbības [lietas] un novērstu problēmas, ko izraisa valstu atšķirības attiecībā uz dienu, kad prasību uzskata par celtu. Šīs regulas nolūkā minētā diena būtu jānosaka autonomi.”

- 5 Minētās regulas preambulas 16. apsvērumā ir paredzēts:

“Savstarpēja uzticēšanās tiesvedībai [Savienībā] pamato spriedumus [nolēmumus], kas pieņemti kādā dalībvalstī un ko atzīst automātiski, bez vajadzības veikt kādu procedūru, izņemot strīdus gadījumus.”

- 6 Šīs pašas regulas 22. panta 1. punktā, kas ietverts tās II nodaļas 6. iedaļā attiecībā uz izņēmuma jurisdikciju, ir noteikts:

“Šādām tiesām ir izņēmuma jurisdikcija neatkarīgi no domicila:

- 1) lietā, kuras priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu vai nekustamā īpašuma noma/īre – tās dalībvalstīs tiesām, kurā atrodas īpašums.

[..]”

- 7 Saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 25. pantu, kas ietverts tās II nodaļas 8. iedaļā “Jurisdikcijas un pieņemamības pārbaude”:

“Ja kādas dalībvalsts tiesā ceļ prasību, kura galvenokārt attiecas uz lietu, kas saskaņā ar 22. pantu ir citas dalībvalsts tiesu izņēmuma jurisdikcijā, tā pēc savas iniciatīvas paziņo, ka tai nav jurisdikcijas.”

- 8 Šīs regulas 27. pantā, kas ir ietverts tās II nodaļas 9. iedaļā ar nosaukumu “*Lis pendens* un saistītas prasības”, ir paredzēts:

“1. Ja prasības par vienu un to pašu pamatu un priekšmetu starp tām pašām pusēm ir celtas dažādu dalībvalstu tiesās, tad visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pēc savas iniciatīvas aptur tiesvedību, līdz tiek konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā celta prasība.

2. Ja ir konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā celta prasība, tad visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, atsakās no jurisdikcijas par labu pirmajai minētajai tiesai.”

- 9 Minētās regulas 28. pantā, kurā reglamentēti saistīto prasību gadījumi, ir noteikts:

“1. Ja saistītas prasības tiek izskatītas dažādu dalībvalstu tiesās, tad visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, var apturēt tiesvedību.

[..]

3. Šajā pantā prasības uzskata par saistītām, ja tās ir tik cieši saistītas, ka ir lietderīgi tās izskatīt un izlemt kopā, lai izvairītos no riska, ka atsevišķā tiesvedībā tiek pieņemti nesavienojami spriedumi [nolēmumi].”

- 10 Šīs pašas regulas 34. pantā ir paredzēts:

“Spriedumu [nolēmumu] neatzīst:

- 1) ja šāda atzīšana ir acīmredzami pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā prasa atzīšanu;
- 2) aizmuguriska sprieduma [nolēmuma] gadījumā – ja atbildētājam netika laikus izsniegts dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzīgs dokuments, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, izņemot gadījumu, ja atbildētājs nav sācis sprieduma [nolēmuma] pārsūdzēšanas procedūru, kad viņam bija iespējams to darīt;
- 3) ja tas ir nesavienojams ar spriedumu [nolēmumu], kas dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu, pieņemts strīdā starp tām pašām pusēm;
- 4) ja tas ir nesavienojams ar agrāku spriedumu [nolēmumu], kas pieņemts citā dalībvalstī vai kādā trešā valstī un par vienu un to pašu pamatu un priekšmetu starp tām pašām pusēm, ar nosacījumu, ka agrākais spriedums [nolēmums] atbilst nosacījumiem tā atzīšanai dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu.”

- 11 Regulas Nr. 44/2001 35. pantā ir noteikts:

“1. Turklāt spriedumu [nolēmumu] neatzīst, ja tas ir pretrunā II nodaļas 3., 4. vai 6. iedaļai, kā arī 72. pantā paredzētajā gadījumā.

2. Pārbaudot jurisdikcijas pamatu iepriekšējā punktā minētajā gadījumā, tiesai vai iestādei, kurā iesniegts pieteikums par atzīšanu, ir saistoši konstatētie fakti, kas ir pamatā izcelsmes dalībvalsts tiesas jurisdikcijai.

3. Ņemot vērā 1. punktu, izcelsmes dalībvalsts tiesas jurisdikcija nav pārskatāma. Šīs regulas 34. panta 1. punktā minēto sabiedriskās kārtības pārbaudi nevar piemērot normām, kas saistītas ar jurisdikciju.”

Vācijas tiesības

12 Civilkodeksa (*Bürgerliches Gesetzbuch*, turpmāk tekstā – “*BGB*”) 1094. panta 1. punktā nekustamo īpašumu apgrūtinājošo pirmpirkuma tiesību saturs ir noteikts šādi:

“Nekustamais īpašums var tikt apgrūtināts tādējādi, ka tam, kuram par labu notiek šis apgrūtinājums, ir pirmpirkuma tiesības no īpašnieka.”

13 *BGB* 463. un 464. pantā ir ietvertas normas par nekustamo īpašumu apgrūtinājošo pirmpirkuma tiesību izlietošanu.

14 *BGB* 463. pantā ir noteikts:

“Persona, kam ir pirmpirkuma tiesības attiecībā uz kādu lietu, var izlietot pirmpirkuma tiesības, tiklīdz persona, kurai ir attiecīgas saistības, ir noslēgusi pirkuma līgumu ar trešo personu par šo lietu.”

15 Saskaņā ar *BGB* 464. pantu:

“(1) Pirmpirkuma tiesības izlieto, paziņojot par to personai, kurai ir attiecīgas saistības. Paziņojumam nav vajadzīga pirkuma līgumam paredzētā forma.

(2) Izlietojot pirmpirkuma tiesības, pirkums notiek starp pirmpirkuma tiesību īpašnieku un personu, kurai ir attiecīgas saistības, ar nosacījumiem, par kādiem ir vienojusies persona, kurai ir attiecīgas saistības, un trešā persona.”

16 *BGB* 873. panta 1. punktā, kas attiecas uz nekustamā īpašuma tiesību pārejas nosacījumiem, ir paredzēts:

“Īpašumtiesību uz nekustamo īpašumu pāreja [...] notiek tikai pēc tam, kad tiesību īpašnieka un otras puses vienošanās par grozījumiem tiesībās ir ierakstīta zemesgrāmatā, ciktāl likumā nav paredzēts citādi.”

17 Likuma par zemesgrāmatām (*Grundbuchordnung*) 19. pantā ir paredzēts:

“Ierakstīšana notiek, kad persona, kuras tiesības ir skartas, to atļauj.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

18 *I. Weber* un *M. Weber*, divas māsas, kurām ir attiecīgi 82 un 78 gadi, ir līdzīpašnieces, kam pieder attiecīgi sešas desmitdaļas un četras desmitdaļas kāda nekustamā īpašuma objekta Minhenē (Vācija).

19 Saskaņā ar 1971. gada 20. decembra notariālu aktu zemesgrāmatā par labu *I. Weber* tika ierakstītas lietu pirmpirkuma tiesības attiecībā uz *M. Weber* piederošajām četrām desmitdaļām līdzīpašuma.

20 Ar 2009. gada 28. oktobra notariāli apliecinātu līgumu *M. Weber* pārdeva savas četras desmitdaļas līdzīpašuma atbilstoši Vācijas tiesībām reģistrētai sabiedrībai *Z. GbR*, kurā viens no vadītājiem ir viņas dēls *M. Calmetta*, Milānā (Itālija) reģistrējies advokāts. Saskaņā ar šajā līgumā iekļauto noteikumu *M. Weber* kā pārdevējai tika pielīgtas atteikuma tiesības, kas bija spēkā līdz 2010. gada 28. martam un bija pakļautas dažiem nosacījumiem.

- 21 Pēc tam, kad notārs, kurš bija apliecinājis minēto līgumu Minhenē, par to informēja *I. Weber*, viņa ar 2009. gada 18. decembra vēstuli izlietoja savas pirmpirkuma tiesības uz minēto līdzīpašuma daļu.
- 22 2010. gada 25. februārī, pie tā paša notāra noslēdzot līgumu, *I. Weber* un *M. Weber* atkal skaidri atzina *I. Weber* veikto šo pirmpirkuma tiesību faktisku izlietošanu un vienojās par īpašumtiesību nodošanu *I. Weber* par tādu pašu cenu, kāda bija noteikta *M. Weber* un sabiedrības *Z. GbR* parakstītajā pirkuma līgumā. Tomēr abas puses lūdza notāru īstenot procedūru, lai saskaņā ar *BGB* 873. panta 1. punktu ierakstītu zemesgrāmatā īpašumtiesību nodošanu, tikai tad, kad *M. Weber* rakstveidā šim pašam notāram būs paziņojusi, ka viņa nav izmantojusi savas ar *Z. GbR* noslēgtajā līgumā paredzētās atteikuma tiesības vai atteikusies no tām noteiktajā termiņā, kas beidzās 2010. gada 28. martā. 2010. gada 2. martā *I. Weber* samaksāja norunāto pirkuma cenu, proti, EUR 4 miljonus.
- 23 Ar 2010. gada 15. marta vēstuli *M. Weber* paziņoja par to, ka viņa izmanto savas atteikuma tiesības attiecībā uz *I. Weber* saskaņā ar 2009. gada 28. oktobrī noslēgto līgumu.
- 24 Ar 2010. gada 29. marta prasības pieteikumu sabiedrība *Z. GbR* cēla prasību *Tribunale ordinario di Milano* (Milānas tiesa, Itālija) pret *I. Weber* un *M. Weber* un lūdza konstatēt, pirmkārt, ka *I. Weber* pirmpirkuma tiesību izlietošana nav spēkā un, otrkārt, ka *M. Weber* un šīs sabiedrības noslēgtais līgums ir spēkā.
- 25 2010. gada 15. jūlijā *I. Weber* cēla prasību *Landgericht München I* (Minhenes I apgabaltiesa, Vācija), lūdzot likt *M. Weber* atļaut ierakstīt zemesgrāmatā īpašumtiesību uz tai piederošajām līdzīpašuma četrām ceturtdaļām pāreju. Šīs prasības atbalstam *I. Weber* tostarp norādīja, ka viņas pirmpirkuma tiesību izlietošanas dēļ atteikuma tiesības, par kurām bija vienojušās sabiedrība *Z. GbR* un *M. Weber*, nav uzskatāmas par daļu no līguma noteikumiem, kas būtu piemērojami attiecībā uz viņu.
- 26 Pamatojoties uz Regulas Nr. 44/2001 27. panta 1. punktu un, pakārtoti, uz šīs pašas regulas 28. panta 1. un 3. punktu, *Landgericht München I* apturēja uzsākto tiesvedību, ievērojot jau uzsākto tiesvedību *Tribunale ordinario di Milano*. *I. Weber* par šo lēmumu iesniedza apelācijas sūdzību *Oberlandesgericht München* (Federālās zemes augstākā tiesa Minhenē, Vācija).
- 27 Uzskatot, ka šīs regulas 27. panta 1. punktā vai vismaz tās 28. panta 1. un 3. punktā paredzētie nosacījumi principā ir izpildīti, *Oberlandesgericht München* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Regulas [Nr. 44/2001] 27. panta piemērošanas jomā ietilpst arī gadījumi, kad vienā tiesvedībā divi lietas dalībnieki ir atbildētāji, jo trešais lietas dalībnieks ir cēlis prasību pret tiem abiem, bet citā tiesvedībā tie ir prasītājs un atbildētājs? Vai šādā gadījumā tas ir strīds starp “tām pašām pusēm” vai tomēr dažādie prasījumi, kurus prasītājs vienā no tiesvedībām izvirzījis pret abiem atbildētājiem, ir jāizvērtē atsevišķi, līdz ar ko ir jāpieņem, ka strīds nav starp “tām pašām pusēm”?
- 2) Vai prasība ir “par vienu un to pašu pamatu un priekšmetu” Regulas Nr. 44/2001 27. panta izpratnē tad, ja prasījumi un pamatojumi abās tiesvedībās gan ir dažādi, bet
- a) lēmumu pieņemšanai abās tiesvedībās vispirms ir jāatrisina viens un tas pats jautājums, vai
- b) vienā tiesvedībā, izvirzot pakārtotus prasījumus, tiek lūgts konstatēt tiesiskas attiecības, kas citā tiesvedībā ir jautājums, kurš ir jāatrisina vispirms?
- 3) Vai prasības priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. [punkta] izpratnē, ja tiek prasīts atzīt, ka atbildētājs savas lietu pirmpirkuma tiesības uz zemesgabalu Vācijā, kuras viņam neapstridami ir atbilstoši Vācijas tiesībām, nav pienācīgi izlietojis?

- 4) Vai tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pieņemot lēmumu atbilstoši Regulas Nr. 44/2001 27. panta 1. punktam un tādējādi vēl pirms tam, kad tiesa, kurā pirmajā celta prasība, ir pieņēmusi lēmumu par jurisdikciju, ir jāpārbauda, vai tiesai, kurā pirmajā celta prasība, ir jurisdikcija atbilstoši 22. panta 1. [punktam], jo šādā gadījumā, t.i., ja tiesai, kurā pirmajā celta prasība, nav jurisdikcijas, atbilstoši Regulas Nr. 44/2001 35. panta 1. punktam tiesas, kurā pirmajā celta prasība, iespējamais lēmums netiktu atzīts? Vai Regulas Nr. 44/2001 27. panta 1. punkts ir piemērojams tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, ja minētā tiesa secina, ka tiesai, kurā pirmajā celta prasība, nav jurisdikcijas saskaņā ar 22. panta 1. [punktu]?
- 5) Vai tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pieņemot lēmumu saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 27. panta 1. punktu un tādējādi pirms tam, kad tiesa, kurā pirmajā celta prasība, ir pieņēmusi lēmumu par jurisdikciju, ir jāpārbauda viena lietas dalībnieka pārmetumi, ka otrs lietas dalībnieks ir ļaunprātīgi izmantojis tiesības, ierosinot tiesvedību tiesā, kurā pirmajā celta prasība? Vai Regulas Nr. 44/2001 27. panta 1. punkts ir piemērojams tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, ja minētā tiesa secina, ka tiesā, kurā pirmajā celta prasība, lieta ir ierosināta ļaunprātīgi?
- 6) Vai Regulas Nr. 44/2001 28. panta 1. punkta piemērošanas priekšnosacījums ir tāds, ka tiesa, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pirms tam ir nolēmusi, ka konkrētajā gadījumā Regulas Nr. 44/2001 27. panta 1. punkts nav piemērojams?
- 7) Vai, īstenojot rīcības brīvību, kas noteikta Regulas Nr. 44/2001 28. panta 1. punktā, var tikt ņemts vērā,
 - a) ka tiesa, kurā pirmajā celta prasība, atrodas dalībvalstī, kurā no statistikas viedokļa tiesvedība notiek daudz ilgāk nekā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība,
 - b) ka pēc tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, vērtējuma ir jāpiemēro tās dalībvalsts tiesības, kurā atrodas minētā tiesa,
 - c) kāda no lietas dalībniekiem vecums,
 - d) prasības apmierināšanas izredzes tiesā, kurā pirmajā celta prasība?
- 8) Vai, interpretējot un piemērojot Regulas Nr. 44/2001 27. un 28. pantu, ir jāņem vērā ne tikai mērķis izvairīties no nesavienojamiem vai pretrunīgiem lēmumiem, bet arī prasītāja, kas otrais cēlis prasību, tiesības uz aizsardzību tiesā?"

Par lūgumu atkārtoti sākt mutvārdu procesu

- 28 Ar 2014. gada 11. februāra dokumentu, kas Tiesas kancelejā saņemts 2014. gada 21. februārī, *M. Weber* pēc tam, kad 2014. gada 30. janvārī tika nolasīti ģenerāladvokāta secinājumi, lūdza atkārtoti sākt mutvārdu procesu, jo minētajos secinājumos esot pieļautas kļūdas faktos un tiesību piemērošanā.
- 29 Saskaņā ar Tiesas reglamenta 83. pantu Tiesa pēc lietas dalībnieku lūguma var izdot rīkojumu par atkārtotu mutvārdu procesa sākšanu, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta vai ka lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki nav apsprieduši (šajā ziņā skat. 2014. gada 27. februāra spriedumu lietā *C-470/12 Pohotovost'*, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Tomēr tā tas šajā gadījumā nav. Tiesa uzskata, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas vajadzīga, lai izlemtu lietu. Attiecībā uz ģenerāladvokāta secinājumiem, ņemot vērā, ka šie secinājumi Tiesai nav saistoši, nav atkārtoti jāsāk mutvārdu process ikreiz, kad ģenerāladvokāts izsaka viedokli, kuram pamatlietas dalībnieki nepiekrīt.

- 31 Šajos apstākļos Tiesa, uzklusējusi ģenerālvokātu, secina, ka lūgums par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu nav apmierināms.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par trešo jautājumu

- 32 Ar šo jautājumu, kas būtu jāizskata pirmām kārtām, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minētajā tiesību normā paredzētajā “lietu, kuru priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu”, kategorijā ietilpst prasība, kas – kā tas ir aplūkojamajā lietā – celta kādas citas dalībvalsts tiesā un ar ko tiek lūgts konstatēt pirmpirkuma tiesību, kuras apgrūtina šo nekustamo īpašumu un kuras rada sekas attiecībā uz visiem, izlietošanas spēkā neesamību.

Par pieņemamību

- 33 *M. Weber* norāda uz šā jautājuma nepieņemamību, apgalvojot, ka tas attiecas uz aspektu, kuram nav nekādas nozīmes Vācijas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, izskatāmajā lietā, lai arī tomēr tam varētu būt nozīme tiesvedībā Itālijas tiesā, kurā pirmajā celta prasība. Šajā ziņā viņa tostarp norāda, ka tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, neesot atļauts izskatīt jautājumu par tiesas, kurā pirmajā celta prasība, jurisdikciju. Tātad minētajam prejudiciālajam jautājumam neesot nozīmes saistībā ar lēmumu apturēt tiesvedību, ko iesniedzējtiesa varētu pieņemt saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 27. un 28. pantu.
- 34 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā noteiktās procedūras ietvaros, kuras pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, vienīgi valsts tiesas kompetencē ir konstatēt un izvērtēt faktus pamatlietā, kā arī interpretēt un piemērot valsts tiesības. Tāpat vienīgi valsts tiesai, kura iztiesā lietu un kurai jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir jāizvērtē, ņemot vērā lietas īpatnības, gan Tiesai uzdodamo jautājumu nepieciešamība, gan to atbilstība. Līdz ar to gadījumā, ja uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (skat. it īpaši 2013. gada 21. februāra spriedumu lietā C-332/11 *ProRail*, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 Tātad valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamata tiesvedības faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesas rīcībā nav faktisko un juridisko elementu, kas vajadzīgi, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (šajā ziņā skat. it īpaši 2013. gada 5. decembra spriedumu lietā C-413/12 *Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León*, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 Tomēr tas tā nav šajā lietā.
- 37 Proti, no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas skaidri izriet, ka tai var būt nepieciešams izskatīt jautājumu par *I. Weber* īstenotās nekustamā īpašuma pirmpirkuma tiesību izlietošanas spēkā esamību, t.i., jautājumu, kas tiek aplūkots citā tiesvedībā Itālijas tiesā. Līdz ar to Tiesas sniegtā Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punkta interpretācija ļaus iesniedzējtiesai noskaidrot, vai tajā ierosinātā lieta ietilpst “lietu, kuru priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu”, kategorijā, un to izlemt.
- 38 Šajos apstākļos trešais jautājums ir jāuzskata par pieņemamu.

Par lietas būtību

- 39 Kā izriet no Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punkta, tās dalībvalsts tiesām, kurā atrodas nekustamais īpašums (*forum rei sitae*), ir izņēmuma jurisdikcija nekustamā īpašuma lietu tiesību jomā.
- 40 Savā judikatūrā attiecībā uz 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.; turpmāk tekstā – “Briseles konvencija”) 16. panta 1. punkta a) apakšpunktu, kas der arī 22. panta 1. punkta interpretācijai, Tiesa jau ir norādījusi, ka, lai pēc iespējas nodrošinātu no šīs konvencijas izrietošo līgumslēdzēju valstu un attiecīgo personu tiesību un pienākumu vienlīdzību un vienveidīgumu, izteiciena “lieta, kuras priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu”, nozīme Savienības tiesībās ir jānosaka autonomi (šajā ziņā skat. 1990. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-115/88 *Reichert* un *Kockler*, *Recueil*, I-27. lpp., 8. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 No šā skatupunkta raugoties, ir jāņem vērā, ka galvenais iemesls valsts, kurā atrodas nekustamais īpašums, tiesu izņēmuma jurisdikcijai ir apstākļi, ka atrašanās vietas tiesai, ņemot vērā, ka tā atrodas tuvāk, ir vislabāk iespējams iegūt precīzu informāciju par faktiskajiem apstākļiem un piemērot tiesību normas un paražas, kas parasti ir atrašanās valsts tiesību normas un paražas (iepriekš minētais spriedums lietā *Reichert* un *Kockler*, 10. punkts).
- 42 Tiesa jau ir nospriedusi, ka Briseles konvencijas 16. pants un tāpat arī Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzējas valsts, kurā atrodas nekustamais īpašums, tiesu izņēmuma jurisdikcija aptver ne visas tiesvedības saistībā ar nekustamā īpašuma lietu tiesībām, bet tikai tās, kuras gan ietilpst minētās konvencijas vai attiecīgi minētās regulas piemērošanas jomā, gan ir tādas, kuru mērķis, pirmkārt, ir noteikt nekustamā īpašuma platību, sastāvu, īpašumtiesības un valdījumu vai citu lietu tiesību esamību attiecībā uz šiem īpašumiem un, otrkārt, nodrošināt šo tiesību īpašniekiem ar viņu statusu saistīto prerogatīvu aizsardzību (2013. gada 3. oktobra spriedums lietā C-386/12 *Schneider*, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 43 Tāpat, atsaucoties uz M. P. Šlosera [*M. P. Schlosser*] ziņojumu par Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanas Konvencijai par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās un protokolam par tās interpretāciju Tiesā (OV 1979, C 59/71, 166. punkts), Tiesa ir atgādinājusi, ka lietu tiesības no personiskajām tiesībām atšķiras ar to, ka pirmās tiesības uz materiālu lietu rada sekas attiecībā uz visiem, bet uz otrajām tiesībām var atsaukties, tikai vērstoties pret personu, kurai ir attiecīgas saistības (skat. 2001. gada 5. aprīļa rīkojumu lietā C-518/99 *Gaillard*, *Recueil*, I-2771. lpp., 17. punkts).
- 44 Runājot par aplūkojamo lietu, kā to norādījis ģenerālvokāts savu secinājumu 31. punktā un kā norāda iesniedzējtiesa, *I. Weber*, Vācijas valdība un Eiropas Komisija, prasība konstatēt, ka lietu pirmpirkuma tiesības uz Vācijā esošo nekustamo īpašumu nav tikušas pienācīgi izlietotas, tāda kā prasība, kuru sabiedrība *Z. GbR* ir cēlusi Itālijas tiesā, ietilpst lietu, kuru priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu, kategorijā Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punkta izpratnē.
- 45 Proti, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pirmpirkuma tiesības, kas apgrūtina nekustamo īpašumu un ir ierakstītas zemesgrāmatā, kādas tās ir paredzētas *BGB* 1094. pantā, rada sekas ne tikai attiecībā uz personu, kurai ir attiecīgas saistības, bet garantē šo tiesību turētājam tiesības uz īpašuma nodošanu arī attiecībā pret trešajām personām tādējādi, ka, ja starp šādu trešo personu un apgrūtinātās lietas īpašnieku tiek noslēgts pirkuma līgums, pirmpirkuma tiesību pienācīgas izlietošanas rezultātā pārdošanas darījums nav spēkā attiecībā uz šo tiesību turētāju, bet šis darījums ir uzskatāms par noslēgtu starp šo turētāju un minēto īpašnieku ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi noteikti līgumā starp šo īpašnieku un minēto trešo personu.

- 46 Tātad, ja trešā persona, kas iegādājas īpašumu, apstrīd šo pirmpirkuma tiesību izlietošanas spēkā esamību, ceļot tādu prasību kā tā, kas iesniegta *Tribunale ordinario di Milano*, šī prasība būtībā ir vērsta uz to, lai noteiktu, vai pirmpirkuma tiesību izlietošana ir ļāvusi to turētājam īstenot tiesības uz strīdus nekustamā īpašuma īpašumtiesību nodošanu. Šādā gadījumā, kā tas izriet no šā sprieduma 43. punktā minētā M. P. Šlosera ziņojuma 166. punkta, lietas priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu un tā ir *forum rei sitae* izņēmuma jurisdikcijā.
- 47 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minētajā tiesību normā paredzētajā "lietu, kuru priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu", kategorijā ietilpst prasība, kas – kā tas ir aplūkojamajā lietā – celta kādas citas dalībvalsts tiesā un ar ko tiek lūgts konstatēt pirmpirkuma tiesību, kuras apgrūtina šo nekustamo īpašumu un kuras rada sekas attiecībā uz visiem, izlietošanas spēkā neesamību.

Par ceturto jautājumu

- 48 Ar šo jautājumu, kas būtu jāizskata otrām kārtām, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 44/2001 27. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, – pirms tā aptur tiesvedību saskaņā ar minēto tiesību normu – ir jāpārbauda, vai tādēļ, ka nav ievērota šīs regulas 22. panta 1. punktā paredzētā izņēmuma jurisdikcija, iespējama tiesas, kurā pirmajā celta prasība, nolēmums par lietas būtību netiks atzīts pārējās dalībvalstīs atbilstoši minētās regulas 35. panta 1. punktam.
- 49 Ir jāatgādina, ka no Regulas Nr. 44/2001 27. panta teksta izriet, ka *lis pendens* situācijā tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pēc savas ierosmes ir jāaptur tiesvedība, līdz tiek konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā celta prasība, un, ja tas tā ir, jāatsakās no jurisdikcijas par labu pēdējai minētajai tiesai.
- 50 Risinot jautājumu par to, vai Briseles konvencijas norma, kas atbilst Regulas Nr. 44/2001 27. pantam, t.i., šīs konvencijas 21. pants, atļauj vai nosaka pienākumu tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pārbaudīt tiesas, kurā pirmajā celta prasība, jurisdikciju, Tiesa ir nospriedusi, ka izņemot gadījumu, kad tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, saskaņā ar Briseles konvenciju, it īpaši tās 16. pantu, ir izņēmuma jurisdikcija, minētais 21. pants attiecībā uz *lis pendens* ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja tiesas, kurā pirmajā celta prasība, jurisdikcija tiek apstrīdēta, tiesa, kurā kā otrajā celta prasība, var tikai apturēt tiesvedību, ja tā neatsakās no jurisdikcijas, un tā nevar pati pārbaudīt tiesas, kurā pirmajā celta prasība, jurisdikciju (skat. 1991. gada 27. jūnija spriedumu lietā C-351/89 *Overseas Union Insurance u.c., Recueil*, I-3317. lpp., 20. un 26. punkts).
- 51 Tātad, tā kā pamatlietā nebija izvirzīts pieprasījums par tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, izņēmuma jurisdikciju, Tiesa vienkārši ir izvairījusies no viedokļa par Briseles konvencijas 21. panta interpretāciju priekšlaicīgas sniegšanas attiecībā uz situāciju, kuru tā ir īpaši atrunājusi (2003. gada 9. decembra spriedums lietā C-116/02 *Gasser, Recueil*, I-14693. lpp., 45. punkts, un 2014. gada 27. februāra spriedums lietā C-1/13 *Cartier parfums – lunettes* un *Axa Corporate Solutions assurances*, 26. punkts).
- 52 Ir taisnība, ka, vēlāk izskatot jautājumu par saikni starp Briseles konvencijas 21. pantu un tās 17. pantu, kas attiecas uz izņēmuma jurisdikciju atbilstoši jurisdikcijas piešķiršanas klauzulai un kas atbilst Regulas Nr. 44/2001 23. pantam, Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Gasser* nosprieda, ka apstākļi, ka arguments par tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, jurisdikcijas atzīšanu ir balstīts uz šīs konvencijas 17. pantu, nevar būt pamats nepiemērot minētās konvencijas 21. pantā ietvertu procesuālo normu, kura skaidri pamatojas vienīgi uz hronoloģisko secību, kādā attiecīgajās tiesās tikušas celtas prasības.

- 53 Tomēr, kā jau norādīts šā sprieduma 47. punktā, atšķirībā no situācijas lietā, kurā pasludināts iepriekš minētais spriedums *Gasser*, aplūkojamajā lietā izņēmuma jurisdikcija ir atzīstama par labu tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punktu, kas iekļauts tās II nodaļas 6. iedaļā.
- 54 Taču saskaņā ar šīs regulas 35. panta 1. punktu kādā dalībvalstī pasludinātos spriedumus [pieņemtos nolēmumus] neatzīst citā dalībvalstī, ja nav ievēroti minētās regulas II nodaļas 6. iedaļas noteikumi attiecībā uz izņēmuma jurisdikciju.
- 55 No tā izriet, ka tādā gadījumā kā pamatlietā aplūkojamais, ja tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pieņem nolēmumu, neievērojot šīs pašas regulas 22. panta 1. punktu, šis nolēmums nevar tikt atzīts tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, dalībvalstī.
- 56 Šajos apstākļos tiesa, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, tātad vairs nav tiesīga ne apturēt tiesvedību, ne arī atteikties izskatīt lietu un tai jāizlemj tajā ierosināta lieta pēc būtības, lai nodrošinātu minētās izņēmuma jurisdikcijas normas ievērošanu.
- 57 Jebkāda citāda interpretācija būtu pretrunā Regulas Nr. 44/2001 sistēmas pamatā esošajiem mērķiem, tādiem kā tiesvedības saskaņota norise, izvairoties no negatīviem jurisdikcijas konfliktiem, un nolēmumu brīva aprīte civillietās un komercietās, tostarp to atzīšana.
- 58 Proti, kā to būtībā norādījis arī ģenerāladvokāts savu secinājumu 41. punktā, ja tiesa, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, un kam ir izņēmuma jurisdikcija saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punktu, atbilstoši šīs regulas 27. pantam apturētu tiesvedību, līdz tiek konstatēta tiesas, kurā pirmajā celta prasība, jurisdikcija, un, ja tas tā būtu, atteiktos no lietas izskatīšanas par labu pēdējai minētajai tiesai, tas neatbilstu obligātajām pareizas tiesvedības prasībām.
- 59 Turklāt konkrētajā kontekstā, proti, kad tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, ir izņēmuma jurisdikcija atbilstoši minētās regulas 22. panta 1. punktam, tiktu kavēts šīs regulas 27. panta mērķis, t.i., novērst, ka nolēmums netiek atzīts tādēļ, ka tas nav savienojams ar nolēmumu, kas dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu, pieņemts strīdā starp tām pašām pusēm.
- 60 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 27. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pirms tā aptur tiesvedību saskaņā ar minēto tiesību normu, ir jāpārbauda, vai tādēļ, ka nav ievērota šīs regulas 22. panta 1. punktā paredzētā izņēmuma jurisdikcija, iespējamais tiesas, kurā pirmajā celta prasība, nolēmums par lietas būtību netiks neatzīts pārējās dalībvalstīs atbilstoši minētās regulas 35. panta 1. punktam.

Par pirmo un otro, kā arī piekto līdz astoto jautājumu

- 61 Saistībā ar pirmo un otro, kā arī piekto līdz astoto jautājumu ir jākonstatē, ka tie attiecas uz Regulas Nr. 44/2001 27. panta piemērošanas jomu un apstākļiem, kuri tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, ir jāņem vērā tad, ja *lis pendens* situācijā tā lemj par tiesvedības apturēšanu, no vienas puses, un uz saikni starp šīs regulas 27. un 28. pantu, kā arī uz kritērijiem, kurus tiesa, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, var ņemt vērā, īstenojot savu rīcības brīvību saistīto lietu gadījumā, no otras puses.
- 62 Kā ģenerāladvokāts būtībā norādījis savu secinājumu 20. punktā, tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, un kam ir izņēmuma jurisdikcija saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 22. panta 1. punktu, nevar tikt uzlikts pienākums pārbaudīt, vai *lis pendens* materiālie kritēriji ir izpildīti attiecībā uz lietu, kas tajā ierosināta pēc tam, kad tikusi celta prasība pirmajā tiesā.

- 63 Proti, šāda pārbaude būtu lieka, jo tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, ir ļauts, pieņemot lēmumu saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 27. pantu, ņemt vērā apstākli, ka iespējama tiesa, kurā pirmajā celta prasība, nolēmums netiks atzīts pārējās dalībvalstīs atbilstoši šīs regulas 35. panta 1. punktam, jo nav ievērota minētās regulas 22. panta 1. punktā paredzētā izņēmuma jurisdikcija.
- 64 Līdz ar to jautājumam, kurus apstākļus tiesa, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, varētu ņemt vērā sava lēmuma pieņemšanai *lis pendens* situācijā, vairs nav nozīmes.
- 65 Tas pats attiecas uz jautājumiem par saikni starp Regulas Nr. 44/2001 27. un 28. pantu, no vienas puses, un kritērijiem, kurus tiesa, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, var ņemt vērā, īstenojot savu rīcības brīvību saistīto lietu gadījumā, no otras puses. Proti, ja tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, ir izņēmuma jurisdikcija, kā tas ir pamatlietā, šīs regulas 27. un 28. panta noteikumi neko nevar mainīt.
- 66 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāsecina, ka, ievērojot uz trešo un ceturto jautājumu sniegto atbildi, uz pirmo un otro, kā arī piekto līdz astoto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 67 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) **Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 22. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minētajā tiesību normā paredzētajā “lietu, kuru priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu”, kategorijā ietilpst prasība, kas – kā tas ir aplūkojamajā lietā – celta kādas citas dalībvalsts tiesā un ar ko tiek lūgts konstatēt pirmpirkuma tiesību, kuras apgrūtina šo nekustamo īpašumu un kuras rada sekas attiecībā uz visiem, izlietošanas spēkā neesamību;**
- 2) **Regulas Nr. 44/2001 27. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesai, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pirms tā aptur tiesvedību saskaņā ar minēto tiesību normu, ir jāpārbauda, vai tādēļ, ka nav ievērota šīs regulas 22. panta 1. punktā paredzētā izņēmuma jurisdikcija, iespējama tiesa, kurā pirmajā celta prasība, nolēmums par lietas būtību netiks neatzīts pārējās dalībvalstīs atbilstoši minētās regulas 35. panta 1. punktam.**

[Paraksti]